

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р. Стоян Анастасов Тотев, Институт за икономически изследвания при БАН

Във връзка с: Обявен конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ от Институт за икономически изследвания при БАН, за секция „Икономика на фирмата“, в професионално направление 3.8. Икономика - Статистически и иконометрични методи, публикуван в Държавен вестник бр.33 от 29.04.2022 г.

Утвърден за член Научното жури съгласно решение НС, прот. № 10/15.06.2022 г. и съгласно заповед № 281 от 27.06.2022 на Директора на ИИИ на БАН, по процедура за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ обявен от ИИИ при БАН – рецензентите са избрани на заседание на научното жури с протокол от 07.07.2022.

Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Недялко Мариев Несторов, секция „Икономика на фирмата“, ИИИ при БАН.

Кандидатът отговаря на необходимите формални изисквания за придобиване на научната степен и заемане на академична длъжност „доцент“ в ИИИ при БАН. Той има образователна и научна степен "доктор"; повече от 3 години стаж като "главен асистент"; представен е публикуван хабилитационен труд – монография, която не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор".

При останалите критерии общо за група Г „публикации“, включително и на изискването по подточки Г.6 и Г.8, както и обща за група Д „цитиране и рецензии“ се надхвърля изискуемия минимум от точки.

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Недялко Несторов е роден през 1986 г. в гр. Стара Загора. През 2005 г. завършва „Търговска гимназия – Стара Загора“ с основен предмет „Счетоводител“. Завършил е ОКС „Бакалавър“ в Икономически университет – Варна 2009 г., специалност „Статистика и иконометрия“. През 2010 завършва ОКС „Магистър“ в Икономически университет – Варна, специалност „Прогнозиране на финансовите пазари“

За периода 2005-2011 работи в ЕТ Микро Акаунт, първо като счетоводител, а по-късно и като главен счетоводител.

За периода 2012-2014 е редовен аспирант в Институт за икономически изследвания при БАН, като успешно защитава докторска дисертация през 2015 г., като му е присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Статистика и демография“.

От февруари 2015 до февруари 2019 г. заема длъжността „Асистент“ в ИИИ при БАН, от февруари 2019 до сега длъжността „Главен асистент“.

Недялко Несторов участва в обществени дейности, работил е в неправителствени организации, студенски организации, занимава се с доброволческа дейност, владее английски език.

Основните му научните интереси са в областта на „Статистика и иконометрия“, „Външна търговия“, „Енергетика“ и „Туризм“. Общият му научен стаж, като докторант и асистент в ИИИ при БАН е десет години, от които осем години след защитата на докторската теза.

II. НАУЧНА ДЕЙНОСТ

Недялко Несторов участва в редица научни проекти непосредствено свързани с тематиката по която кандидатства за доцент. Той е един от тримата млади учени от България избрани да участва в 6-тата международна среща на Нобеловите лауреати по икономика през август 2017 г. в град Линдау, Германия. Член е на Съюза на икономистите и Съюза на учените в България.

Научната продукция, представена от кандидата включва 18 публикации -- от тях:

- Две самостоятелни монографии;
- Глава от монография в съавторство;
- Участие в четири годишни доклада на ИИИ на БАН със самостоятелна глава.
- Четири статии, три от които в съавторство;
- Седем публикувани доклади от конференции, четири от които в съавторство.

Всички представени публикации са приети за рецензиране, те са за периода след получаване на образователната и научна степен „доктор” и заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Те отразяват активна научна работа и определят кандидата като подходящ за участие в конкурса за академичната длъжност „доцент”, като напълно покриват наукометричните изисквания за това.

Систематизирани, публикациите определят научни изследвания, които напълно съвпадат с тематиката на конкурса. По конкретно бих разделил публикациите и съответно приносите на кандидата Недялко Несторов в следните основни области:

1. От теоретико-методологически характер – основно Монография В.3.1., както и публикациите Г.6.1, Г.7.12, Г.8.1.;
2. В областта на изследване на външната търговия – основно Монографиите В.3.1 и Г.5.1., както и в почти всички останали публикации. Някои основни акценти в публикациите при изследването на външна търговия са Г.7.12, Г.7.6., Г.7.7 – външната търговия и изменението на БВП. Износ на продукцията на добивната промишленост Г.7.8., Г.8.1. Развитие на високотехнологичния и иновативен износ Г.7.9., Г.7.13. и износ на средства за комуникации Г.7.10., Г.7.11.;
3. В областта на Статистико икономическите изследвания – тя е широко застъпена във всички публикации, като се акцентира особено ясно при използването им при прогнозиране и моделиране на външната търговия в – монографиите В.3.1. и Г.5.1., както и в публикациите Г.7.3., Г.7.12., Г.7.13. и Г.8.2.

III. НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ И ОСНОВНИ ПРИНОСИ

Изследванията на гл. ас. Недялко Несторов са извършени на видимо добро професионално равнище. Предмет на неговите публикации засягат актуални и важни икономически процеси, някои от които като обхват и дълбочина на изследването, могат да се определят като нови научни области за страната ни. Те са насочени към реални икономически процеси и проблеми, добре структурирани, с ясно изведени резултати на базата на извършен анализ. Използва се адекватно много информация, прилагат се умело съвременни статистически и иконометрични методи за анализ и прогнозиране.

Представената от кандидата справка за приносните моменти, по същество отразява коректно приносите и значимите резултатите от научната му продукция. Бих искал да коментирам основно тези приноси, които имат по-ясно изразен такъв характер, като ги доразвия и систематизирам както следва:

От теоретико методологичен характер.

В областта на оценка на устойчивостта на българския износ:

- Анализират се теоретико-методологични аспекти на устойчивостта като понятие и на отчетността на износа. За целта се предлага авторова класификация на икономическата устойчивост според равнище на изследване и според тенденцията на изменение. Това позволява да се систематизира понятието устойчивост на износа – В.3.1.;

- Създаден е оригинален подход и методика за оценка на устойчивостта на българския износ. Доказва се адекватността на този инструментариум за оценка на икономическата устойчивост на българския износ – В.3.1.;
- Предложен и апробиран е авторов коефициент за оценка на икономическата устойчивост на търговията (CS), В.3.1.;

Разработени и апробирани за адекватност са специфични коефициенти за установяване на концентрацията и устойчивостта на износа на минната индустрия – Г.7.8.;

Изведен е модел за определяне влиянието на крайното потребление, бруто капиталобразуването, износа и вноса върху БВП. Това позволява да се извърши оценка на едновременните ефекти на тези фактори върху вноса и върху БВП – Г.7.12.;

В областта на установяване географската стабилност на външотърговските сделки е разработен и успешно апробиран коефициент за установяване географската стабилност на външотърговските сделки – Г.6.1., Г.8.1.

От научно-приложен характер

В областта на изучаване на външната търговия:

Приложената авторова методика за определяне на устойчивост на външната търговия позволява значително да се разширят възможностите за изучаване на тези процеси, което обуславя и по-добрите възможности за тяхното адекватно прогнозиране – В.3.1.;

Изведена е зависимостта на растежа на БВП от външната търговия. Това позволява моделирането на импорто интензивността на българската икономика в светлината на определената зависимост – Г.5.1. Определя се връзката между експортния потенциал на българските производства и икономическия растеж – Г.7.6., както и на крайното потребление спрямо износа – Г.7.12.

Определят се потенциалът за износ на конкретни сектори на икономиката и перспективите за разивтието им в това отношение – Г.7.8., Г.8.1., Г.7.9., Г.7.13., Г.7.10. и Г.7.11.

В областта на Статистико- икономическите и иконометрични изследвания:

- Използване на оригинален-статистико-иконометричен инструментариум при изследване на устойчивостта на българския износ – В.3.1.;
- Доказва се, че приложението на коинтеграционния подход значително подобрява точността при проектиране на експортно ориентиран модел на растеж – Г.5.1.;

- Установена е връзката между международната търговия и помощта за развитие на ЕС и Китай със страните от Субсахарска Африка, при използването на оригинални коинтеграционен подход – Г.7.12.;
- Доказва се адекватността на използваните на специфични статистико-иконометрични методи за моделиране на зависимостите между БВП, външната търговия и вътрешното потребление – Г.7.12.

Накрая, искам да подчертая едно качество на кандидата при приложението на статистико-икономическите и иконометрични методи, което проличава от публикациите му – това е неговата научна добросъвестност. Какво имам предвид, за съжаление много икономисти у нас (а и не само у нас) обикновено имат някакво предварително разбиране, какво трябва да „докажат” в дадено изследване. За това те избирателно прилагат иконометричните методи по-начин които да потвърди тези предварителни разбирания. Това е довело до „закачливата” максима – „Когато резултатите от експеримента са благоприятни, никога не го повтаряй”. Подобен подход е чужд за гл. ас. Несторов и за това резултатите от неговите изследвания на база приложение на статистико-икономически и иконометрични методи се отличават с научна добросъвестност, което ги прави особено ценни.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Изследванията, представени за конкурса са извършени на добро професионално равнище. Нямам възражения по същество към тях, както и критични бележки. Бих препоръчал на кандидата Недялко Несторов да ги разшири в посока икономическата интерпретация на постигнатите резултати. Какво имам предвид, много доброто приложение на статистико-икономически и иконометрични методи дава широки възможности за икономическа интерпретация, извършване на прогнози и взимане на управленски решения. В тази посока бих препоръчал на Недялко Несторов да развива бъдещата си научно-изследователска работа. Вярвам, че това ще го доведе до нови оригинални резултати, което ще му позволи в бъдеще да публикува в списания с импакт фактор и така да намери по-широка международна изява пред научната общественост.

Заклучение

Наукометричните показатели на гл. ас. д-р Недялко Несторов напълно отговарят на изискванията на ИИИ при БАН, за заемане на академичната длъжност „доцент” по всички показатели от наукометричната справка. Спазени са всички изисквания и условия на Закона за развитието на академичния състав в Република България, както и Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

1. Кандидатът за академичната длъжност “доцент”, гл. ас. д-р Недялко Несторов се представя с напълно достатъчен по обем, съдържание и приноси научни трудове;

2. Научните приноси на гл. ас. д-р Недялко Несторов са резултат на сериозни изследвания в областите Външна търговия и приложението на статистико-икономически и иконометрични методи;
3. Той има научни приноси от теоретико-методологичен и научно-приложен характер, като внася свой съществен принос при изучаване на актуални и важни за страната ни проблеми;
4. Пише компетентно, професионално, ангажирано и с позиции, изследователските му резултати са оригинални.

Всичко това ми дава основание, с пълна убеденост да изразя положително отношение за кандидатурата на гл. ас. д-р Недялко Несторов и да предложа на уважаемото Научно жури да бъде избран за “доцент” в секция „Икономика на фирмата“ в професионално направление 3.8. Икономика - Статистически и иконометрични методи.

Подпис:

/Проф. д-р Стоян Тотев/

25.08.2022